

3-MAVZU. TAQDIMOTLARNI TAYYORLASH TEKNOLOGIYALARI

Asosiy savollar:

- 1.Kompyuter prezintatsiyasi tushunchasi.
2. Power Pointning foydalanuvchi interfeysi
- 3.Prezintatsiya yaratish bosqichlari.
- 4.Matn varasmlar yordamida slaydlar yaratish.
5. Matn va Fonni formatlash.
6. Animatsiya va tovushlar yordamida slaydlar yaratish.
7. Power Point prezentatsiya slaydiga rasm va ob'yektlarni qo,,shish

Tayanch iboralar: slayd, matnni formatlash, animatsiya, tovush, taqdimot, fon.

1.Kompyuter prezintatsiyasi tushunchasi

Prezintatsiya bu biror bir mavzuni auditoriyaga taqdim etish jarayoni, misol uchun, butunjahon haroratni ko`tarilishi haqidagi mavzuni taqdimot qilish. Ko`pchilik prezintatsiyalash dasturidan, boshqalaraga taqdimot o`tkazish maqsadidda foydalanishadi.

Prezintatsiya ma“lumotni ekranda slayd show tarzida namoyish etish dasturi. U odatda 3 ta asosiy funksiyani och ichiga oladi: maxarirlash - ma“lumotlarni joylashtirish va formatlsh, grafik rasmlarni joylashtirish va manipulyatsiya qilish uchun metod va mavzuni yoritish uchun slyad show tizimi.

Microsoft Power Point bu foydalanuvchilarga o`z taqdimotlarini va slayd showlarini turli xil media vositalar: rasmlar, video roliklar, musiqalar yordamida yaratishga imkon beruvchi dastur. Foydalanuvchi o`z taqdimoti uchun ma“lumotlarni mana shu media formatlar yordamida to`playdi va keyin ularni effektlar bilan mukammallashtiradi. Power point ko`pincha biznes taqdimotlar uchun ishlatalad, lekin ko`pgina talabalar prezintatsiyalardan o`quv jarayonlari, sinf topshiriqlarini bajarishda foydalanadi. Power point foydalanish uchun soda dastur va kichik malaka bilan ham bu dasturda boshqalarga o`z g`oyangizni tog`ri chuntira oladigan professional taqdimotlar yasashingiz mumkin.

Prezintatsiya dasturining imkoniyatlari

Quyidagilar prezintatsiya dasturiningba“zi muhim imkoniyatlari hisoblanadi:

1. Slayd yaratish imkoniyati foydalanuvchiga slaydlarni taqdimotning istalgan yerida, boshida o`rtasida va oxirida ham yaratish imkoniyatini beradi.

2. Yaratilgan slaydni olib tashlash: har qanday slaydni taqdimotdan olib tashlasa bo`ladi.

3. Slaydlarni zaruriyat tug`ilsa, ko`chirib olish, kesish va o`rnatish imkoniyalari

4. Slaydlarda animatsiya qo`llash yoki tovushlarni manipulyatsiyalashga imkon yaratadi

5. Oson izlash, joyini o`zgartirish va ma“lumotlarni kiritish imkoniyatlari

6. Yaxshi shiriftlar to`plami – turli xil ko`rinishdagi shriftlardan foydalanish imkoniyatini beradi

7. Qo`shimcha imkoniyatlar, slaydda izohlar qoldirish xavolalar berish ilg`or navigatsiya tizimi sarlavhalash va kolontitullash imkoniyatlarini beradi.

8. Maketlarini boshqarish tizimi, maketlar dizaynini qayta joylashtirish, qulay moslashtirish imonini beradi

9. Imlo xatolarni tekshirish va lug`at ta“minoti

10. Taqdimoqlarda slayd showlardan foydalanish imkoniyati

Faraz qilaylik, ta'lim jarayonining elektron ko,,rgazmali vositalar yordamida samarali tashkil etish oldimizga maqsad qilib qo,,yilgan. Bu masalani samarali hal etish uchun elektron ko,,rgazmali quroq chiroqli bezatilgan, tushunarli, ko,,rgazmali, predmet soha to,,la aks ettirilishi va hakozolar talab etiladi. Agar yuqorida sanab o,,tilgan talablar to,,la bajarilsa, biz o,,z maqsadimizga erisha olamiz. Shu sababli ham o,,rganilayotgan mavzu ma'rzasini tayyorlash jarayoni muhim ahamiyat kasb etadi.

Yuqoridagi maqsadlarni amalga oshirish uchun Microsoft firmasi tomonidan Office dasturlar paketining Power Point dasturi tavsiya etiladi. Ushbu dastur yordamida ko,,rgazmali slaydlar yordamida chop etiluvchi materiallar va elektron ko,,rgazmali qurollar hosil qilish imkoniyati mavjud.

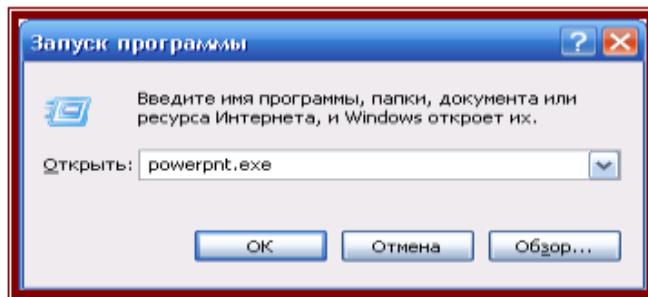
Power Point dasturi yordamida .ppt kengaytmali prezentatsiya (taqdimot) fayli hosil qilinib, bu fayl bir necha ko,,rgazmali slaydlardan iborat bo,,ladi. Bu dastur foydalanuvchilarga turli xil mavzuga doir prezentatsiya shablonlarini tavsiya etadi. Bu shablonlar maxsus shaklga solingan slaydlarni o,,z ichiga oladi. Slaydlarga foydalanuvchi tomonidan turli xil matnlar, rasmlar, jadvallar va diagrammalar kiritilishi mumkin. Bundan tashqari, tavsiya tilgan prezentatsiya shablonni foydalanuvchi didiga mos holda o,,zgartirilishi ham mumkin. Bunda ko,,rgazmali prezentatsiyaning tuzilishi emas, faqat tashqi ko,,rinishigina o,,zgaradi.

Power Point dasturi yordamida nafaqat matnlar, rasmlar, jadval va diagrammalar hosil qilinadi, balki ularga turli xil animatsiyalar berish imkoniyati ham mavjud.

Power Point dasturini ishga tushirishning quyidagi usullari mavjud:

1-usul. Bosh menyudan Pusk → Programmy → Microsoft Office → Microsoft Office PowerPoint yorlig,,ini bosish orqali;

2-usul. Bosh menyudan Пуск → Выполнить buyruqlar ketma ketligini tanlasak, Zapusk programmy oynasi namoyon bo,,ladi. (8.1-rasm).

8.1-rasm. Zapusk programmi oynasi.

Bu oynaning Открыть bandiga, rasmida ko,,rsatilganidek, powerpnt.exe buyrug,,ini yozib, OK tugmasi tanlanganda Power Point dasturi ishga tushadi.

Bu usullardan tashqari, Power Point dasturining kerakli joylarga joylashtirilgan yorliqlarini faollashtirish orqali ham ishga tushirish mumkin.

PowerPoint dasturini ishga tushirish

PowerPoint bu grafiklardan taqdimot yaratishda foydalansa bo`ladigan dastur. PowerPoint bilan taqdimot uchun ko`rgazmali qurollar yaratish va ularni chop etish mumkin.

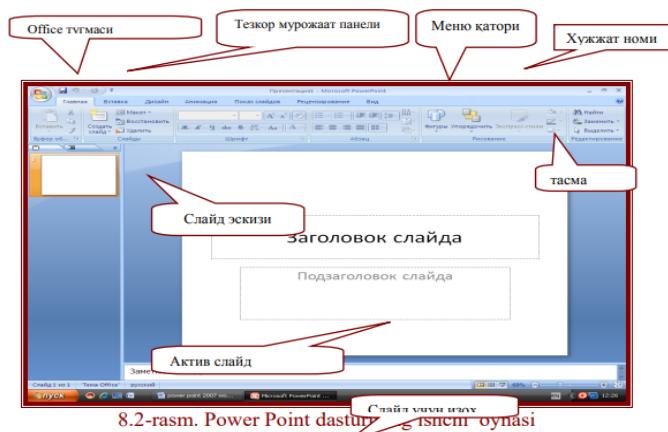
PowerPointda taqdimot yasash jarayoni ma``lum bir davrni o`z ichiga oladi. Ushbu davrning asosiy bosqichlariquyidagilar: PowerPoint dasturini ochish, slaydlarni yaratish, ularni saqlash, chop etish, taqdimotni yopish va PowerPoint dasturini yopish.

Deylik, sizning shaxsiy kopyuteringizga Microsoft Office PowerPoint 2007 dasturi o`rnatalgan. Bu holda, dasturni ishga tushirish uchun:

Start => All programs => Microsoft Office => Office PowerPoint 2007 buyruqlari bajariladi.

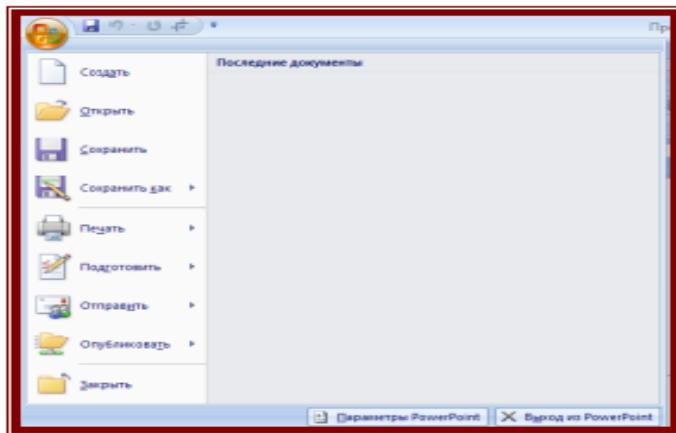
5.2. Power Pointning foydalanuvchi interfeysi

Dasturni ishga tushirgandan keyin kompyuter ekranida Power Point dasturining ishchi oynasi paydo bo,,ladi (5.2-rasm).

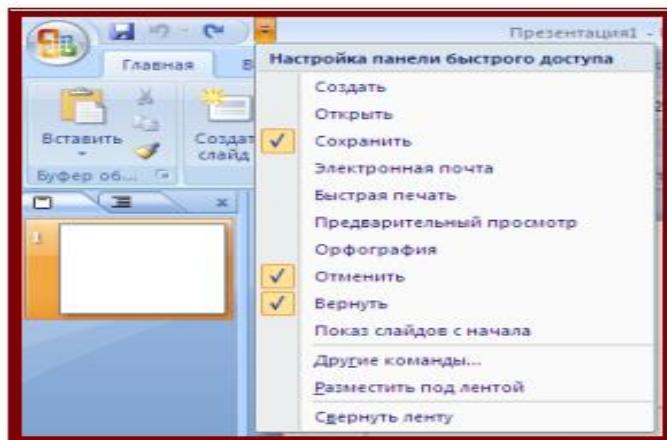
8.2-rasm. Power Point dasturi ishchi oynasi

MS Power Point 2007 ishchi oynasi MS Power Point 2003 dasturiga nisbatan o,,zgacha interfeysga ega. Barcha MS Office 2007 ADP tarkibidagi dasturlarga o,,xshash MS Power Point 2007 ishchi oynaning yuqori chap burchagida “Office” tugmasi joylashgan bo,,lib, unda quyidagi buyruqlar berilgan (8.3-rasm):

8.3-rasm. Power Point dasturining “Office” tugmasi

“Office” tugmasi “Office” tugmasi qatorida “Nastroyka paneli bistrogo dostupa”, ya'n'i tezkor foydalanish paneli joylashgan hamda hujjat nomi ifodalanadi (8.4-rasm).

8.4-rasm. Power Point dasturining “Nastroyka paneli bistrogo dostupa” oynasi

Uning ostida MS Power Point 2007 dasturining menyular qatori joylashgan: Glavnaya, Vstavka, Dizayn, Animatsiya, Pokaz slaydov, Retsenzirovaniye, Vid hamda rasm, diagramma, sxemalar bilan ishlaganda qo,,shimcha menyular ochiladi. Har bir menu tasma (lenta)da joylashgan tugmalar majmuasi ko,,rinishida namoyon bo,,ladi (8.5-rasm).

Tasma uchta qismidan iborat bo,,lib, bular: menu, guruhlar va buyruqlardir.

1. Menyular: Tasma yuqorisida yettita asosiy menyular mavjud. Har biri faoliyat maydoniga ega.

2. Guruhlar: Har bir menu mos keluvchi elementlarni birga ko,,rsatadigan bir necha guruhlarga ega.

3. Buyruqlar: Buyruq - tugma, ma“lumot kiritishingiz mumkin bo,,lgan oyna.

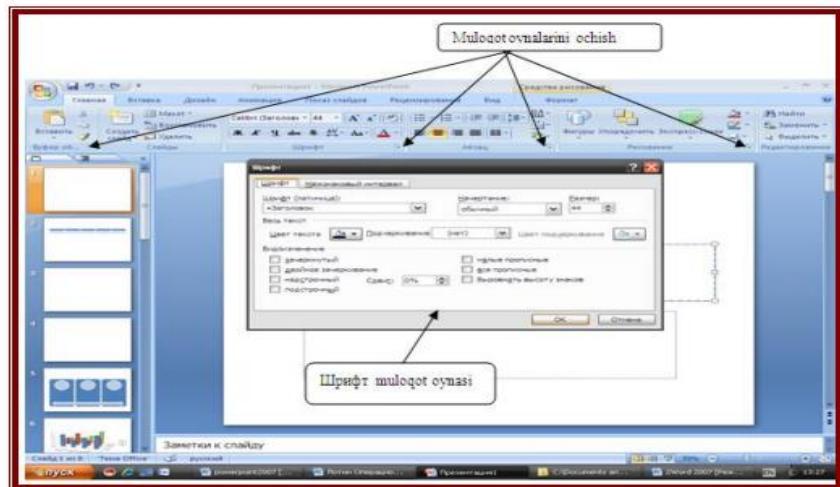

8.5-rasm. Glavnaya menyusи tarkibi

Masalan, Glavnaya menyusida Bufer obmena,Slaydi, Shrift, Abzats, Risovaniye, Redaktirovaniye guruhlari mavjud bo,,lib, paneldagи har bir guruhdan pastki burchakda joylashgan strelka belgisi orqali o,,ziga tegishli muloqot oynasiga o,,tish mumkin (8.6-rasm).

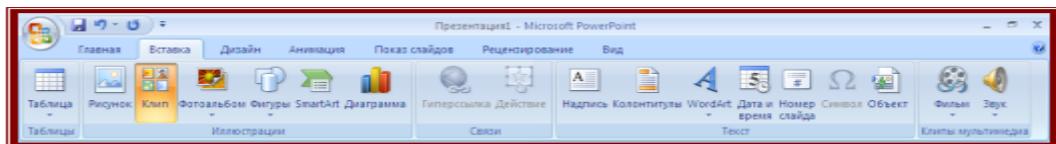
Glavnaya menyusi guruhlarida joylashgan buyruqlar orqali:

- Bufer obmena- xotiradagi ma`lumotni qo,,yish,qirqish, nusxa olish va format-dan nusxa olish;
- Slaydi -yangi slayd yaratish,slayd maketini tanlash, slaydni tiklash va o,,chirib tashlash ;
- Shrift-shriftning stili va katta-kichikligini tanlas ,shrift ko,,rinishi va uning rangi hamda fonrangini tanlash;
- Abzats- matn joylashuv holati tugmalari va markerlarni tanlash tugmalarini tanlash,
- Risovaniye- figuralar chizish, ularning slaydda joylashuv holatini tanlashfon rangi shakl ko,,rinishini tanlash;
- Redaktirovaniye- matnni belgilab olish va kerakli belgi yoki yozuvni topish hamda lozim bo,,lsa o,,zgartirish

8.6-rasm. Shrift muloqot oynasini ochish.

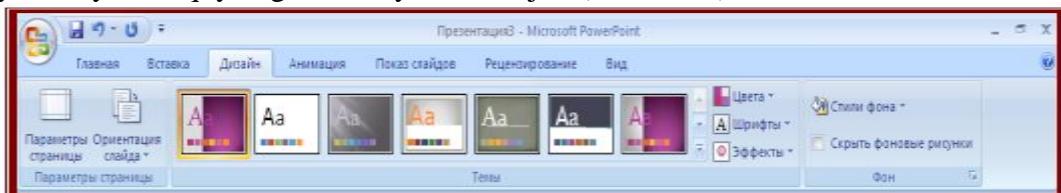
Vstavka menyusida quyidagi imkoniyatlar mavjud (8.7 - rasm):

8.7 - rasm. Vstavka menyusi

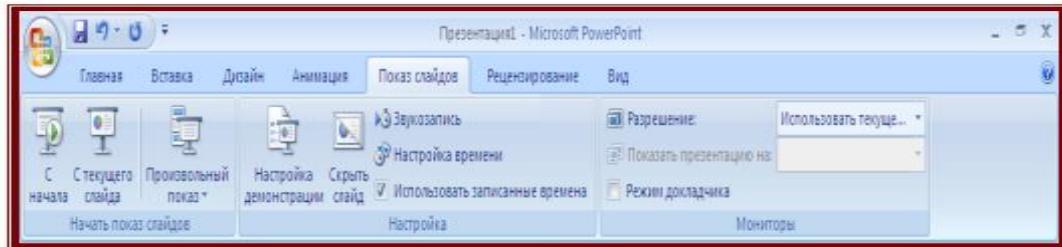
- Tablitsi- jadval yaratish, uning stilini tanlash;
- Illyustratsii- rasm, klip, turli figuralar, sxemalar va diagrammalar yaratish;
- Svyazi-slaydlararo o,,zaro bog,,lanishni tashkil etish;
- Tekst- yozuv kiritish, slayd kolontitulida yozish,WordArt ob'ektidan foyda-lanish, slaydga sana, nomer, simvol va ob'ektni joylashtirish;
- Klipi-multimedia - slaydga klip va ovoz joylashtirish.

Dizayn menyusida quyidagi imkoniyatlar mavjud (8.8 - rasm):

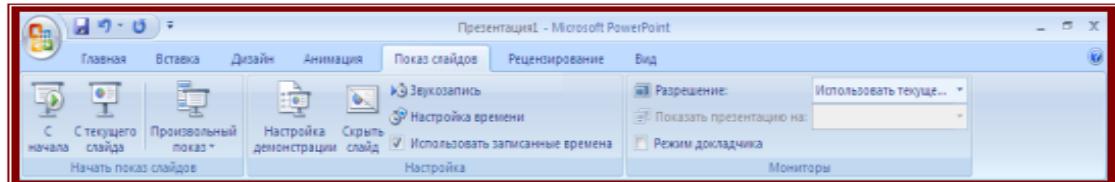
8.8 - rasm. Dizayn menyusi

- Parametri stranitsi- slayd parametri va oriyentasiyasini tanlash;
- Temi- slayd ko,,rinishini, harf ko,,rinishi va rang tanlash;
- Fon-slayd foni stilini tanlash. -Animatsiya menyusida quyidagi imkoniyatlar mavjud (8.9 - rasm):

8.9 - rasm. Animatsiya menyusi

- Prosmotr- slayd uchun qo'llanilgan animasiya effektlari namoyishini ko'rish;
- Animatsiya- animasiya effektlarini tanlash va sozlash;
- Perexod k etomu slaydu- slayddan slaydga o'tishni tashkil qilish.
- “Pokaz slaydov” menyusida quyidagi imkoniyatlar berilgan:

8.10 - rasm. “Pokaz slaydov” menyusi

Prezintatsiya yaratish bosqichlari

Prezintatsiya ketma-ketlikda ajratilgan, bir nechta slaydlardan tashkil topishi mumkin.

Slayd – bu o`zida bir qancha obyektlar: nomlar, qo'shimcha sarlavhalar, videolar, diagrammalarini o`zida namoyon etadigan sahifa.

Prezintatsiya sifatini oshirish uchun, slayd obyektlari va slaydlar turli xil effektlar bilan ishlab chiqiladi.

Prezintatsiya yaratishning asosiy bosqichlari quyidagilar:

1. Zaruriy ko'rinishdagi slaydni yaratish
2. Slaydga kerakli axborotlarni kiritish
3. Slaydlarni to`g`ri ketma-ketlikda tartibga solish
4. Slayd obyektlariga turli xil effektlar berish, masalan, yozuv va tovush effektlarini qo'shish
5. Slaydlarni o'tishini to`g`irlash
6. Slayd showni qoyish
7. Slaydlarni taqdim etish